

4

Creativiteit en bedrijvigheid komen samen in RDM-loods

Stadshavens Rotterdam

Info

november 2005
Jaargang 2, nummer 4

In dit nummer o.a.:

- Creativiteit en bedrijvigheid komen samen in RDM-loods
- Passende bedrijvigheid bij elke stadshavenslocatie
- Van creatieve pioniers naar culturele dimensie in bedrijvige woon- en werkomgeving

Thema milieu is doorgeschoven naar nummer 5

Betrokkenheid en nieuwsgierigheid waren de voornaamste redenen van de circa 175 bezoekers om begin september naar de bijeenkomst Creativity meets business in de RDM-loods te komen.

Doel was de ontwikkeling van de voormalige loods van de Rotterdamse Droogdok Maatschappij (RDM) tot een centrum voor innovatieve en creatieve maakindustrie voor bedrijven, kennisinstellingen en onderwijsinstellingen onder de aandacht te brengen. De loods, waarvan de initialen inmiddels staan voor Research, Design en Manufacturing, moet uitgroeien tot een broedplaats voor innovatieve, creatieve producten.

'Betrokkenheid' was vooral van toepassing op de aanwezige bestuurders en ambtenaren; zij zijn al langer bekend met plannen en activiteiten in het stadshavensgebied. Ook vertegenwoordigers van verschillende onderwijsinstellingen zijn al redelijk wegwijz, zoals Ria van Daalen van het Albeda College: 'Ik ben hier voornamelijk om sfeer te proeven en te bekijken welke partijen enthousiast zijn. Wij willen onze leerlingen namelijk graag laten leren in een omgeving die met het vak te maken heeft. Dat past natuurlijk uitstekend bij de ontwikkelingen in deze loods. Met bondgenoten en partners die ieder doen waarin zij goed zijn, combineer je ieders kwaliteiten en bied je de studenten meerwaarde.'

Dynamiek ontketenen

Minder bekend met de materie is vooralsnog het bedrijfsleven. Een reden te meer om eens een kijkje te nemen, in ieder geval voor Robert

Boshouwers: 'Mijn advies- en ingenieursbureau is onder meer actief op het gebied van stedelijke vitaliteit. De ontwikkelingen in de stadshavens zijn daar een voorbeeld van. Dus is dit voor mij een gelegenheid kennis te maken met het onderwerp en de mensen die erbij betrokken zijn.' Ook Herman Hoving zag de bijeenkomst vooral als een mogelijkheid om 'te zien en gezien te worden': 'Als innovatiespecialist houd ik me bezig met waterstof. Rotterdam is een van de meest vervuilde regio's ter wereld, waterstof is een brandstof waarvan alleen water als afvalproduct overblijft, voor 'futuristische' projecten moet je hier zijn, dus zijn de plannen voor mij

interessant. Ook kan het geen kwaad eens te horen hoe de wethouder er over denkt en of er interesse is voor de mogelijkheden van mijn bedrijf.'

Tijdens de forumdiscussie prikkelde Steven van Eijck de vertegenwoordigers van bedrijfsleven, overheid en onderwijs om - in eigen woorden - 'de gewenste dynamiek in het gebied te helpen ontketenen'. Voor Stadshavens Rotterdam reden te meer geïnteresseerden uit te nodigen zich met vragen, opmerkingen, suggesties en ideeën te melden.

Functiewisseling voor Jos Dekkers: van Stadshavens Rotterdam naar Havenbedrijf Rotterdam

Vorige week maakte Jos Dekkers ons bekend dat hij de functie van Projectmanager bij het Havenbedrijf Rotterdam heeft geaccepteerd. Het Havenbedrijf Rotterdam is voor Jos geen onbekende werkgever. Van 1987 t/m 1991 was hij daar al werkzaam als Hoofd Sociaal-economisch onderzoek & ontwikkeling.

Jos blijft dichtbij en we zullen nog regelmatig met hem, in zijn nieuwe rol, kunnen samenwerken. Wij wensen Jos heel veel succes.

Team Stadshavens Rotterdam

Kalender

Beknopt overzicht van activiteiten in en rond het stadshavensgebied

28 november

Terugkoppeling workshop Heysehaven

1-2 december

Hosting van Internationale conferentie IACP:

Port Transformations

december

Officiële opening Droogdok 17

Passende bedrijvigheid bij elke stadshavenslocatie

Wat zijn uit economisch oogpunt de sterke kanten van de stadshavens en hoe maak je die te gelde? Zwart-wit gesteld zoekt Stadshavens Rotterdam antwoorden op deze vraag.

De 'traditionele havenbedrijvigheid' trekt weg uit delen van de haven. Stadshavens Rotterdam heeft de taak om de komende decennia in die vrijkomende gebieden de Rotterdamse economie te verbreden door nieuwe, stedelijk georiënteerde bedrijvigheid, woningen en voorzieningen te realiseren. Om daaraan invulling te geven wordt momenteel in beeld gebracht welke positie het gebied inneemt ten opzichte van de concurrentie, wat de wensen zijn van bedrijven en welke bedrijfsmatige activiteiten binnen de verschillende gebieden passen.

'Bij wijze van plaatsbepaling brengen we nu inderdaad onze concurrentiekracht op economisch gebied in beeld', vertelt Jos Dekkers van Stadshavens Rotterdam. 'Welke economische ontwikkelingen kunnen we verwachten,

wat hebben wij te bieden en wat zijn de sterke punten - de unique selling points - ten opzichte van de concurrenten?' Niet alleen bedrijfsterrainen in Rotterdam en de regio zijn overigens concurrenten, ook op nationaal en internationaal niveau dingen vele locaties naar de gunsten van bedrijven, zoals Amsterdam (met Schiphol) en de haven van Antwerpen. 'Als je daarin je sterke en zwakke kanten kent', vervolgt Dekkers, 'weet je voor welke bedrijven je interessant bent. Vervolgens kun je de mogelijkheden gericht onder de aandacht van geïnteresseerde bedrijven brengen.'

Eerste rang

Om ondernemingen op maat te bedienen, is eveneens van belang hun wensen te kennen. 'De nabijheid van voorzieningen, toeleveranciers en afnemers spelen een rol voor bedrijven,

maar vooral beschikbaarheid van ruimte en bereikbaarheid staan hoog op de lijstjes van ondernemers', weet Dekkers.

'Wat bereikbaarheid betreft heeft vooral de zone langs de A15, de zuidflank van het Waal-/Eemhavengebied, potentie. Door de ligging ten opzichte van de haven, zitten ondernemers bij wijze van spreken op schoot bij tal van andere havenbedrijven. Op korte termijn is daar echter onvoldoende ruimte.'

Om dat ruimteprobleem binnen het gebied op te lossen en ruimte te creëren voor bedrijvigheid, kan demping van delen van de Waalhaven een oplossing zijn. Dekkers: 'Op die locatie zit je eerste rang, met zicht op de dynamische haven. Maar daaraan hangt een prijskaartje.

Nader onderzoek moet worden of de markt in staat en bereid is die prijs te betalen. Overigens vergeten we niet dat de Waalhaven volop in bedrijf is.

Lees verder op pagina 2

Stadshavens is op de kaart gezet

Bij zijn aantreden liet wethouder Wim van Sluis er geen misverstand over bestaan: het ontwikkelen van het stadshavensgebied is een van zijn speerpunten. Deze zomer presenteerde Stadshavens Rotterdam de Ontwikkelingsstrategie. 'Het gebied staat op de kaart. Mogelijkheden, kansen en gewenste ontwikkelingen zijn geïnventariseerd. Rotterdam is zich nu bewust van de potentie van dit gebied van ruim 1.450 ha vlakbij het centrum', aldus de wethouder haven, economie en milieu.

'Vroeger had de stad betrekkelijk weinig oog voor de mogelijkheden van de oude havens. De Waalhaven, Merwehaven en Vierhavens - het was havengebied en daarmee uit. Tegelijkertijd zag je aan de randen van dat gebied wel dingen gebeuren die weinig met de haven te maken hadden. Vooral in de omgeving van de Vierhavensstraat en de oostkant van de Waalhaven. Soms geplande ontwikkelingen, maar meestal een kwestie van toeval. Denk aan de komst van garagebedrijven. Er was onvoldoende regie.'

'Het belang van de Ontwikkelingsmaatschappij Stadshavens Rotterdam is helder: we hebben deze club in het leven geroepen om het denken over de toekomst van het gebied aan te jagen, maar ook om dingen in gang te zetten. Je ziet nu al dat het werkt. Veel mensen ontdekken de mogelijkheden van dit gebied. Niet alleen voor stadse functies, zoals wonen en recreëren, maar ook voor de economie. De Ontwikkelingsstrategie heeft het bewustwordingsproces versneld. Dit soort veranderingen vraagt per definitie veel tijd. Er zijn grote belangen en bedragen mee gemoeid. Desondanks begint de transitie op gang te komen. Dat zie je bijvoorbeeld aan de ontwikkeling van het RDM-terrein en aan de bouw van kantoren aan de Waalhaven Oostzijde.'

'Het is nadrukkelijk géén stadsuitleg, géén transformatie naar 100 procent wonen. Dat zou een gigantische kapitaalvernietiging zijn. In de oude havens zitten veel gezonde bedrijven op een prima locatie. Daar moet je niet aan rommelen. De overslag in de haven groeit jaar op jaar, daarvoor hebben we het stadshavensgebied keihard nodig.'

'De economie in het gebied krijgt een impuls door de goede ingrepen op het goede moment. Kijk naar de Waalhaven Oostzijde. Daar verschijnen naast het nieuwe kantoor van Smit nog meer kantoren. Opnieuw een economische functie, maar wel een

andere dan de 'roll on/roll off'-terminal die er zat. Hoogwaardige werkgelegenheid dicht bij het centrum. Van dit soort havenrelateerde bedrijvigheid kunnen we in Rotterdam niet genoeg hebben.'

'Je ziet de herstructurering ook op Heijplaat vorm krijgen. Het RDM-terrein daar is een unieke plek, vol van historie, met architectonisch interessante gebouwen. Voor zo'n plek een passende nieuwe invulling vinden is niet makkelijk, maar het lukt. Nu zit er Maatschappij De Maas; het oude RDM-kantoor is weer in gebruik; er komen dependances van scholen - de onderhandelingen daarover zijn zo goed als afgerond. Zo krijgt het oude havengebied stukje bij beetje een nieuwe functie.'

'Mijn verwachting is dat je het stadshavensgebied over vijftien tot twintig jaar niet meer terug kent. Het gebied zit dan, wat de economische potentie betreft, weer op de top van zijn cyclus. Een moderne mix van wonen, werken en recreëren. Een brandpunt van bedrijvigheid. Vergelijkbaar met de Docklands in Londen, alleen wat ruimer opgezet. En wat mij betreft mét schepen, kranen en overslag. Anders haal je de ziel uit dit gebied.'

Wim van Sluis

Passende bedrijvigheid bij elke stadshavenslocatie

Vervolg pagina 1

Die activiteiten - zoals overslag van goederen - kun je niet zomaar even wegdenken of er een andere plaats voor aanwijzen. Dat willen we ook niet, want continuïteit van de huidige bedrijvigheid staat voorop. Maar de kwaliteit van het gebied willen we sowieso verder verhogen. Meer openbaar vervoer over water en mogelijkheden om aan te sluiten op het bestaande metronet - bij voorkeur met een nieuwe tak van het bestaande station Charloise Poort naar Waalhaven Zuid - zijn dan ook speerpunten.'

Dat de stadshavens bestaan uit vele gebieden met elk eigen 'karaktertrekken', betekent dat de verschillende gebieden ook ieder eigen ontwikkelingskansen hebben. 'Voor delen van het stadshavensgebied', illustreert Dekkers, 'is duidelijk dat je blijft mikken op bedrijven die direct of indirect aan de

Jos Dekkers

haven gerelateerd zijn. Denk aan rederijen, die graag met hun kantoor in het havengebied gevestigd zijn. Andere delen van de stadshavens lenen zich meer voor vestiging van bedrijven met activiteiten die zijn gebaseerd op kennis, informatie en dienstverlening, dus daar waar de verschillen tussen 'natte' en 'droge' economie vervagen. En Heijplaat en omgeving, maar ook het Merwehavengebied lijken geschikt voor de creatieve sector.'

Op de momenten dat stadshavensgebieden 'in de verkoop gaan', spelen Havenbedrijf en OBR een voornamelijk rol. Dekkers: 'Het Havenbedrijf doet als het ware de 'natte kant', het OBR de 'droge'. Vooral door op het gebied van marketing en acquisitie samen te werken, kan veel winst worden behaald. Nu opereren de partijen voornamelijk binnen hun eigen circuits en hebben ze eigen aandachtspunten. Wil je de toekomstige mogelijkheden van de stadshavens goed onder de aandacht brengen en verkopen, dan is het natuurlijk efficiënter als één partij de markt op te gaan, met één verhaal. Die samenwerking krijgt inmiddels al gestalte.'

Van creatieve piek culturele de bedrijvige woon

Creativiteit, cultuur en vrije tijd veraangenamen niet alleen het leven, het zijn onmisbare ook in economische zin. Creatieve economie is een van de thema's waar Stadshavens Rotterdam creatieve geesten zich aangesproken voelen door de rauwe romantiek van het gebied', v Stadshavens Rotterdam met collega Perry Boomsluiters bezighoudt met de mogelijkheden. Delen van het stadshavensgebied lenen zich de komende jaren voor ondernemende creatie.

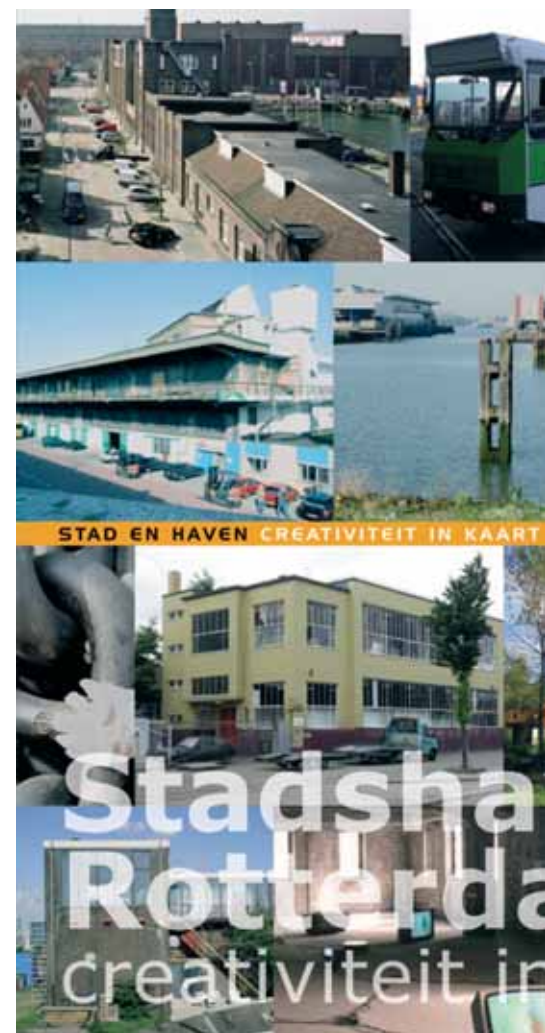
Paulette Verbist

'Van kunstenaars, decorontwerpers, vormgevers en creatieve collectiefjes krijgen we vragen naar atelierruimte, repetitieruimte of locaties voor feesten. Wij wijzen geïnteresseerden op mogelijke panden en brengen ze in contact met de verhuurder.'

Trendsetters

In het gebied zijn nu zo'n 125 creatieve ondernemingen gevestigd. 'Met het project 'Creativiteit in kaart' zijn we begonnen die in beeld te brengen. Het gaat voornamelijk om architecten, beeldend kunstenaars en fotografen, maar ook communicatie, reclame, film & tv, muziek & geluid, theater, vormgeving, design en styling zijn vertegenwoordigd. Sommigen zitten er overigens al jaren. Onderling ontstaan tussen die ondernemers steeds meer contacten en men attendeert anderen op de mogelijkheden hier. Ik zie het als een zich uitbreidende olievlek: steeds meer creatieve bedrijven raken geïnteresseerd in het gebied. Die interesse strekt zich vervolgens uit tot ondernemers buiten Rotterdam; eerst nemen de trendsetters er hun intrek, later volgt de rest.' 'Dat is positief, want creatieve bedrijvigheid wordt de komende jaren belangrijker, ook voor Rotterdam. Mensen die de mogelijkheden van het gebied willen benutten, kunnen we op weg helpen en ondersteunen. Maar op hun beurt hebben de creatievelingen door hun vestiging invloed op de waarde en de gebruiksmogelijkheden van dit gebied in de toekomst.'

Op die manier worden gebieden aantrekkelijker', legt Verbist het belang uit van wat wel de creatieve economie wordt genoemd. 'De toenemende bekendheid van het gebied bevordert de bewustwording van de kenmerken ervan bij nieuwe, potentiële gebruikers en bewoners. Dat zorgt weer voor verlevendiging, sociale controle en veiligheid in het gebied. Daarmee nemen de economische waarde en investeringen in bedrijvigheid, woningbouw,

STAD EN HAVEN CREATIVITEIT IN KAART

bereikbaarheid en schaalvergroting toe. Positief neveneffect is ook nog eens dat de 'creatieve economie' op lange termijn positief is voor identiteit en uitstraling van de stad, zorgt voor groei van werkgelegenheid en versterking van de relatie tussen stad en haven.'

Aanjager

'Maar het gaat niet alleen om creatieve productie. Om de ontwikkeling in de brede zin van het woord te stimuleren kun je bijvoorbeeld tentoonstellingen, congressen, festivals, sport- en cultuurevenementen in het gebied houden of er een podium of onderwijsinstellingen vestigen, al dan niet tijdelijk. Dergelijke ontwikkelingen brengen de loop in het gebied, werken tegelijkertijd als bindmiddel en stimuleren andere initiatieven. Op die manier werkte Hotel New York als aanjager voor de ontwikkeling van de Wilhelminapier.'

Overigens leent niet elk gebied zich voor vestiging van creatieve clusters. De kansen binnen de stadshavens liggen vooral in het Vierhavensgebied en op Heijplaat.

Waalhaven Oost onderwerp van serieuze game

De Waalhaven Oost is onderwerp van een game met een serieuze bedoeling. Een interactief computersysteem stimuleert de planvorming over beheer van het deelgebied. Sinds 2004 hebben Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam en de TU Delft een tienjarig samenwerkingsverband, waarbinnen de zogenaamde Urban Decision Room werd ontwikkeld, een simulatie om tot oplossingen voor complexe stedelijke vraagstukken op infrastructureel, financieel, planologisch en ruimtelijk gebied te komen.

'Je kunt besluitvormingsprocessen zien als een orkest', licht Ria van Oosterhout van Stadshavens toe. 'De dirigent heeft de leiding en stuurt het proces, maar de rol van de

oniers naar imensie in -werkomgeving

onderdelen van een samenleving, Rotterdam zich op richt. 'We merken dat vertelt Paulette Verbist, die zich namens en voor creativiteit, cultuur en vrije tijd. atievelingen en innovatieve bedrijven.

en de wetenschap zijn vertegenwoordigd. De bedoeling is dat dit platform niet alleen met ideeën komt, maar ook concrete activiteiten opzet. Netwerken is belangrijk. Zo werd de Kunstborrel van de cultuurscout Charlois deze keer bij Stadshavens Rotterdam gehouden. Hier troffen zo'n honderd geïnteresseerde creatievelingen elkaar. 'Onze rol', illustreert Verbist aan de hand van dit voorbeeld, 'is dus vooral het in contact brengen van allerlei individuen en partijen, ruimte geven aan evenementen die bij het gebied passen en mogelijkheden creëren voor de creatieve invulling van bestaand en nieuw vastgoed.'

'Wel kom je op een bepaald moment op een soort omslagpunt', besluit Verbist. 'In eerste instantie ligt het accent namelijk op productie en kleinschaligheid. Dat ontwikkel je door een terughoudende opstelling in bijvoorbeeld regelgeving en met verhuur van relatief goedkope werkruimte. Later - zeg over vijftien, twintig jaar - wanneer de bereikbaarheid van het gebied is verbeterd, kan het gebied ook publieksfuncties herbergen, zodat het accent verschuift naar vrije tijdsbesteding en grootschaligheid.'

Stefan Hulman en Wil van der Hoek

Verbist: 'Elk gebied heeft zijn eigen sfeer en karakter. Momenteel brengen we met cultuur historisch onderzoek in kaart waar we bijvoorbeeld te maken hebben met potentiële monumenten of beschermde stadsgezichten. Ook bekijken we welke functies gebouwen hebben gehad en wat het karakter ervan is. Vervolgens kun je bekijken welke nieuwe invulling daarbij past. De RDM-loodsens vind ik daarvan een mooi voorbeeld. De plannen voor een onderwijsinstelling voor innovatieve techniek op het gebied van mobiliteit passen goed bij het scheepvaartverleden.'

Kunstborrel

Momenteel is nog niet concreet te zeggen welke activiteiten zich de komende jaren ontplooiën in het gebied. Wel krijgen voorstellen daartoe vorm en wordt al volop gesproken door betrokken organisaties en instellingen om de mogelijkheden af te tasten. In de plannen van het Architectuurjaar 2007 zal door middel van evenementen aandacht worden gevestigd op de stadshavens. Er komt een platform, waarin betrokkenen uit de creatieve praktijk

Tijdens de kunstborrel half september werd 'Creativiteit in kaart' gepresenteerd: een fotokaart met vermelding van ruim zeventig creatieve ondernemers in het stadshavensgebied. Wethouder Hulman kwam er speciaal voor langs en bekeek de kaart met interesse. 'Als ik nu vertel aan mensen van buiten Rotterdam wat er allemaal in onze stad gebeurt, is de creativiteitskaart een uitstekend voorbeeld om te laten zien hoe cultuur en economie elkaar vinden. Het past uitstekend bij de Rotterdamse aanpak. De kaart maakt het verder voor iedereen mogelijk te genieten van al het moois dat dit gebied te bieden heeft, ik ga er dan ook vanuit dat er meer bezoekers zullen komen.'

De papieren versie van de kaart kan worden opgevraagd bij Stadshavens Rotterdam. De kaart is tevens te zien op de website: www.stadshavensrotterdam.nl

individuele muzikanten - die ook op elkaar reageren - is eveneens van belang. Het model biedt inzicht in spelers, krachten, belangen en rollen binnen zo'n proces. We hebben het onder meer met studenten economie van de Erasmus Universiteit getest. Dat was zo'n succes dat we meer verzoeken kregen. De Hogeschool Rotterdam gaat het toepassen in het onderwijs. Het is een geweldig middel om studenten inzicht te geven in zo'n proces.' De Urban Decision Room werd weliswaar ontwikkeld voor Stadshavens Rotterdam maar is toepasbaar op elk willekeurig stedelijk gebied. Professionals gaan de komende maanden met het model op zoek naar haalbare, realistische scenario's voor vraagstukken rond de Heijlplaat.

Stadshavens en EDBR met elkaar in gesprek

'We moeten snel eens verder praten.' Met die constatering eindigt het gesprek tussen Stadshavens-directielid Wil van der Hoek en Steven van Eijck, voorzitter van de Economic Development Board Rotterdam (EDBR). Doel van het gesprek was te ontdekken welke mogelijkheden er zijn voor het uitwisselen van ideeën en andere vormen van samenwerking.

Tenminste een ding hebben de gesprekspartners gemeen: ze richten zich in de eerste plaats op mensen. 'Bij alles wat wij doen en wat wij voorstellen staat de burger voorop', benadrukt Van Eijck. 'Geldt voor ons ook', zegt Wil van der Hoek. 'We zien het Stadshavensgebied niet los van zijn omgeving. Alles wat daar gebeurt heeft effecten op de mensen die in de buurt wonen en werken. Daar houden we dus altijd rekening mee. Wij hebben ook heel duidelijk een maatschappelijke opgave.'

'Volgens mij moet je het nog breder zien,' reageert Steven van Eijck meteen. 'Je moet rekening houden met alle Rotterdammers. Jullie gebied ligt middenin de stad. Daarom is het belangrijk het niet te geïsoleerd te bekijken. Zoek ook de samenhang met wat er elders in en rondom de stad gebeurt.'

'Daar zijn we naar op zoek', zegt Wil van der Hoek. 'Daarom ook dit gesprek; om te kijken waarmee de EDBR bezig is en wat dat voor Stadshavens kan betekenen. Om te kijken hoe je kennis en ideeën kunt omzetten in nieuwe ondernemingen en werkgelegenheid.' Meteen schetst Van Eijck in rap tempo waar de EDBR voor staat. 'We willen de dynamiek die er in deze stad is, ontketenen en bundelen. Daarbij richten we ons op drie speerpunten: de havengebonden activiteiten, de medisch-wetenschappelijke sector en de creatieve bedrijven.'

'Het gaat erom dat we er met elkaar voor zorgen dat we de kansen die er zijn, ook daadwerkelijk grijpen. Dat kan alleen door iedereen die bij de sociaal-economie betrokken is, bij elkaar te brengen. Dat lukt steeds beter. Partijen weten elkaar te vinden. Daarnaast adviseren en ondersteunen we individuele ondernemers; groot en klein. Met name de kleine ondernemers zoeken we op in de buurten waar ze zitten. We proberen hun krachten te bundelen om die buurten een nieuwe stimulans te geven.'

Visies

Vervolgens krijgt het gesprek een interessante wending. EDBR-voorzitter Van Eijck begint over grootse visies en unieke projecten. 'Ga eens ruig aan de gang! Vul niet alsmear vlekjes in waar bedrijven voorlopig nog tien jaar kunnen blijven zitten. Daarmee belemmer je je eigen mogelijkheden. Dergelijke contracten kunnen straks grotere ontwikkelingen in de weg staan', daagt hij Wil van der Hoek uit. Die legt vervolgens uit dat Stadshavens zich ook verantwoordelijk voelt voor de continuïteit van de bedrijven die op dit moment in het gebied van Stadshavens opereren. 'Die kun je niet in onzekerheid laten over de toekomst. Die ondernemers moeten weten waar ze aan toe zijn. Vergeet ook niet dat onze ontwikkelingsvisie uitgaat van het scheppen van 10.000 extra banen.'

Vervolgens vinden de gesprekspartners elkaar weer moeiteloos als het gaat om extra aandacht voor jongeren. Rotterdam is immers in de unieke positie dat er hier sprake is van 'vergroening' in plaats van 'vergrijzing'. Stadshavens speelt hierop in door samenwerking met het Albeda College en de Hogeschool Rotterdam bij de 'invulling' van het voormalige RDM-terrein. De EDBR is druk bezig met allerlei projecten om onderwijs en bedrijfsleven dichter bij elkaar te brengen.

Ideeën en projecten vliegen over tafel. Maar dan melden zich de eerste deelnemers voor de aansluitende bijeenkomst van de EDBR. De GSM van Steven van Eijck begint zich ook steeds nadrukkelijker te manifesteren. Snel neemt hij afscheid van Wil van der Hoek. 'We bellen elkaar nog!'

Wat is EDBR?

De Economic Development Board Rotterdam is anderhalf jaar geleden ingesteld door het college van Burgemeester & Wethouders. Voornaamste doel is samenhang brengen in alle initiatieven en projecten die gericht zijn op de versterking van de economische structuur in Rotterdam.

De 31 leden van de EDBR vertegenwoordigen dan ook iedereen die bij de Rotterdamse economie betrokken is. Bedrijfsleven, kennisinstellingen, Havenbedrijf en luchthaven, gemeentelijke diensten, Ahoy', maar ook vertegenwoordigers van de sectoren kunst en cultuur.

De EDBR wil meer zijn dan een praatclub of een denktank. Daarom is de groep opgedeeld in een tiental 'task forces'. Die ontwikkelen initiatieven op hun terrein en werken die vervolgens uit in concrete plannen en acties. De leden van de EDBR maken daarbij ook gebruik van hun eigen netwerken. Begin dit jaar heeft de EDBR een economische visie 2020 aangeboden aan het college van B & W. Dat heeft die visie vervolgens gebruikt voor het gemeentelijk Uitvoeringsprogramma Economie Rotterdam 2006-2009.

Het gezicht van Rotterdam in de Waalhaven

Midden in de Rotterdamse Waalhaven verrijst binnenkort een imposant kantoorgebouw. Dit kantoorgebouw wordt ontwikkeld voor o.a. de rederij Hamburg Süd. Deze heeft gekozen voor de fraaie zichtlocatie in een van de belangrijkste havens van de wereld. Deze locatie past perfect bij bedrijven uit de maritieme sector en andere havengebonden bedrijvigheid.

De gebouwen aan de Oostzijde van de Waalhaven, die bekend staan als DockWorks, worden ontwikkeld door OVG Projectontwikkeling in nauwe samenwerking met het Havenbedrijf Rotterdam en Stadshavens Rotterdam. Er is voor deze kantoorontwikkeling gekozen vanwege de strategische herontwikkeling van de Waalhaven. Het project DockWorks bestaat uit de ontwikkeling van in totaal ca. 20.000 m²

kantoren (verdeeld over meerdere gebouwen), een boulevard met terrassen, een ruime parkeervoorziening en horecafaciliteiten. Kortom, de Waalhaven wordt ontwikkeld tot een nieuwe kern in de wereldstad Rotterdam. Het bijzondere ontwerp van Zwartz & Jansma Architecten is geïnspireerd op de indrukwekkende containerschepen die in de Waalhaven afmeren. De gebouwen staan op palen, waardoor ze boven het grondoppervlak lijken

te drijven. Door de verspringing van de gebouwen lijken ze te bewegen in de haven. Deze beweging suggereert de dynamiek uit de haven. De gemeente Rotterdam herkent in de ontwikkeling van DockWorks haar eigen

identiteit aan de kade. Het concept DockWorks heeft zichzelf het ambitieuze doel gesteld het hart te worden van de zakelijke maritieme dienstverlening in het havengebied van Rotterdam.

Column

Wilfried de Jong verkent het stadshavensgebied. Deze keer de Sluisjesdijk.

Als ik met de auto op Zuid over de Doklaan rijd, herken ik het gebied weer. Hier in de buurt zat ik ooit, in een ander leven, om vier uur in de ochtend in een café te wachten op werk. Zwart werk. Grijs werk. Vaag werk. Er zou een koppelbaas binnenvallen om een paar stevige jongens in te laden voor een klus in de haven. Er gebeurde helemaal niets. Na vierentwintig koffie liep ik het café weer uit. Geen werk, veel slaap. Ik draai de Sluisjesdijk op. Een lange pier vol werk. Nieuwe loods, oude loods, reclameborden, onbegrijpelijke aanduidingen. Eerst maar eens helemaal doorrijden tot ik niet verder kan. Daar is de Maas. Aan de kade staat een stel vissers naar hun lijn te staren. Piet 'De Visser' (70) vist hier al jaren aan de kade. Met een baseballpetje op, flinke buik, doorgroefde kop, Rotterdamse toon: 'Wat je hier vangt? Tong, bot, wijting. Ik lig hier zo'n tien, twaalf

Sluisjesdijk

meter diep, op de bodem. Zie je aan de overkant die donkere rand aan de kade? Nou, daaraan kun je zien hoe hoog het water staat. Bij hoogwater hebben we anderhalf uur een goede stroom.' Een collega trekt aan zijn werphengel en haalt een platvis binnen. Hij wurmt de haak eruit. De vis is van anderen mooi wit. Dat moet, anders smaakt hij vies. De vissen hier zijn goed te eten. Piet: 'Ik haalde er laatst zo'n tong uit, 42 centimeter. Ik heb 'm klaargemaakt voor mijn schoonzoon, die had net zijn rijbewijs gehaald.' 'Weet je dat ze hier een paar jaar geleden vreselijk gesloopt hebben. Half in het water stond een kunstmestfabriek. Op 5400 heipalen, merendeels van beton. Ze hebben hier flink moeten baggeren. De Rocky was hier, uit Zweden, een enorme baggermachine. Met een enorme grijper haalden ze er 12 kuub per keer uit. Dat is een vrachtwagen vol, in één klap. Het was een smeerbeel, hoor, die kunstmest was naar de bodem gezonken.' Het is mooi aan het einde van de kade.

Schepen komen voorbij, in de verte gaan de containers van het bedrijf Vervat van boven naar beneden, van links naar rechts. De zilte lucht gaat in je neus zitten. Tijd om werk te zien. Het barst er van, op Sluisjesdijk. En het is zeer uiteenlopend. Grote kratten vol met tweedehands kleding staan buiten een loods in de zon. Verderop bij de RET blazen de stadsbussen even uit in de remise. En voor een paar tegels voor in de keuken ben je hier

ook aan het goede adres. Tussen de heen- en de terugweg op de pier liggen kleine straatjes. Mij valt het Gorzenpad op. Als het avond is en je zet een lamp op, geloof je onmiddellijk dat hier het vervolg van de Middeleeuwse film Daens wordt gedraaid. De lage, bakstenen loods aan weerszijden van de smalle doorgang zijn oud en vervallen. Er zitten veel autobedrijven, gerund door Turken. In een loods wordt net een busje omhoog geduwd door een vorkheftruck. Een man maakt zorgvuldig foto's van de onderkant. De bus is totaal in de prak gereden, je kunt er geen chocola meer van maken. 'Ik weet van niks', zegt de vorkheftruckchauffeur. 'Ik werk hier tegenover, ik til 'm alleen even op. Ik hoorde wel dat er na het ongeluk twee dooien inzaten. Hij zit flink in de prak. Ze zullen wel gaan rommelen met het nummerbord, als je begrijpt wat ik bedoel.' Ik begrijp het wel. De Sluisjesdijk doet weer denken aan vroeger, toen ik in de kroeg wachtte op vaag werk. Je ziet het schemergebied aan werk aan de rotzooi op straat. Oude banden, stalen pijpen, stukken auto, bumpers, veren. You name it, we got it. Met één hand aan het stuur rijdt een man een gestripte wagen uit de spuitrij, onder-tussen blaast hij in een bekertje koffie dat hij in zijn vrije hand houdt. Ik loop twee keer door het Gorzenpad. De jongens in overalls kijken me vanuit de loods aan. Wat doet die eikel met dat strakke pak hier? Is hij van de belastingen, onder cover, de Arbo? Kortom, ik moet wegwezen. Ik lees nog een tekst op de muur: hier geen vuil goien. Sluisjesdijk, havengebied met eigen wetten. En een eigen taal.

© 2005, Wilfried de Jong

Architectonische dwaasheden in stadshavens

Follydock, de International Folly Contest Rotterdam, nodigt kunstenaars, architecten en vormgevers uit 'architectonische dwaasheden' in te zenden. Tot dinsdag 15 november kunnen avontuurlijke en expressieve ontwerpen van bouwwerken worden bedacht en ingeleverd.

Bouwsels waarbij het uitdragen van ideeën belangrijker is dan de functionaliteit. Zo kun je follies grofweg omschrijven. Initiatiefneemster en beeldend kunstenaar Lowieke Duran: 'Ik woon en werk al 26 jaar in de voormalige Quarantaine-Inrichting en ik ben blij dat nu voor het eerst in al die jaren in de herontwikkelingsplannen de kwaliteiten ervan - een groene ruimte met een strandje - op waarde worden geschat. Delen van het stadshavensgebied wachten de komende jaren op verandering en nieuwe bestemmingen. In de tussentijd kunnen we nieuwe ideeën lanceren in het gebied. Ikzelf vind follies geweldig en wil met deze ontwerp-wedstrijd een positieve bijdrage leveren aan herontwikkeling van het gebied en voorkomen dat het gebied verpaupert.

Ook is Follydock een tegenhanger van de huidige, zakelijke trend. Creatieve denkers mogen hun fantasie de vrije loop laten en proberen met een combinatie van fantasie, overtuiging en durf hun droombeeld te realiseren. Zonder zich te storen aan bestaande regels of meningen. Wat wil een ontwerper nog meer? Wel roepen we op de context van de omgeving in beschouwing te nemen en originaliteit te betrachten, ook in de keuze van het materiaal, met de nadruk op hergebruik.'

Een deskundige jury van architecten, kunstenaars en vormgevers - waarvan onder meer de internationaal bekende architect-stedebouwkundige Ashok Bhalotra deel uitmaakt - selecteert de inzendingen, maakt de resultaten half december 2005 bekend, waarna de

geselecteerden tot 30 mei 2006 de tijd hebben een uitgewerkt schetsontwerp te maken van een folly dat in Heijplaat of omgeving realiteit kan worden. Op de Follydock-expositie in het NAI in de zomer van 2006 worden de schetsontwerpen gepresenteerd in de vorm van tekeningen, maquettes en 3d-presentaties.

'Hoewel momenteel pas twee concrete inzendingen binnen zijn, krijg ik uit de hele wereld enthousiaste reacties', vertelt Duran. 'Mensen uit onder meer Mexico, Polen, Roemenië, Rusland, Italië, Amerika, Letland, Zweden laten weten aan het werk te zijn, vaak naast hun werk als architect, kunstenaar of bouwkundig ingenieur. Ik proef de belevingsrijke en verwachte dan ook zeker vele enthousiaste, originele en bijzondere inzendingen.'

Wedstrijdvoorwaarden, formulieren, inspirerende voorbeelden en overige informatie zijn te vinden op www.follydock.com

Aankondiging prijsvraag

Eind november schrijft Stadshavens Rotterdam voor het eerst in haar bestaan een prijsvraag uit. Het gaat om een openbare ideeën-prijsvraag met als opgave het ontwerpen van toekomstige gebruiks- en inrichtingsmogelijkheden voor de Dokhaven en haar waterfront (op het centrale deel van het RDM-terrein). De prijsvraag wordt bekend gemaakt onder de naam Unorthodox: de toekomst van de Rotterdamse Dokhaven.

Leden van de deelnemende teams zijn niet ouder dan 35 en er moet per team minimaal één ontwerpende discipline vertegenwoordigd zijn. Vanaf eind november is er een speciale website met meer informatie en de mogelijkheid om in te schrijven. Ook te vinden via www.stadshavensrotterdam.nl

In het volgende nummer onder meer:

- Thema Milieu
- Stadshavens conferentie
- Groot Heijplaat/RDM-terrein

Colofon

Stadshavens Rotterdam

De nieuwsbrief Stadshavens Rotterdam Info verschijnt regelmatig en geeft nieuws en achtergrondinformatie rond de ontwikkeling van het stadshavensgebied. De nieuwsbrief is ook te bekijken op www.stadshavensrotterdam.nl

Uitgave

Ontwikkelingsmaatschappij Stadshavens Rotterdam N.V.
Heijplaatstraat 17 (havennummer 2600)
Postbus 54503
3008 KA Rotterdam
t (010) 283 38 00
f (010) 283 38 30
www.stadshavensrotterdam.nl

Redactie

Annemiek Baljon, Sjaak Poppe,
Marcel Sluiter, David van der Houwen
Vormgeving & productie
Grafisch Bureau Supervisie
Beeldmateriaal
Ben Wind, Daria Scagliola, Roy Borghouts,
Dennis Mulder, OVG Projectontwikkeling BV
Oplage
8.000 stuks

© 2005 Stadshavens Rotterdam

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vervoelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie of welke manier dan ook zonder voorafgaande toestemming van Stadshavens Rotterdam.